

Zaken Doen

oktober 2017

Het tweemaandelijks nieuwsblad van uw onafhankelijke IIB-bedrijfsadviseur

Beste moment voor het versturen van een emailcampagne

Marketeers die e-mails willen versturen doen er verstandig aan dit op maandag en buiten kantooruren te doen. Daarnaast neemt het belang van dynamische content steeds verder toe, omdat hiermee de open- en klikratio's van mailings kunnen worden verbeterd. Maar liefst 72% van de mailings wordt tijdens kantooruren verstuurd, terwijl de gemiddelde effectiviteitsratio's juist hoger zijn buiten kantooruren. Ook komt naar voren dat mails op maandag het vaakst worden geopend en dat zaterdag de dag is waarop lezers het meest doorklikken. Dit is een verschuiving ten opzichte van enkele jaren geleden toen de dinsdagochtend nog tot de hoogste ratio's leidde.

Timing

Maart, november en december zijn volgens het onderzoek de drukste maanden terwijl januari, februari en de zomermaanden juist een dip kennen in het aantal verstuurd e-mails. De meest populaire dagen om e-mails te versturen zijn vrijdag en donderdag. Effectiviteitsanalyses laten zien dat de tijdstippen waarop de e-mails worden verstuurd lang niet altijd overeenkomen met de tijdstippen waarop dit het meeste resultaat oplevert. In het onderzoek wordt onderscheid gemaakt tussen drie verschillende indicatoren om de effectiviteit van mailings in kaart te brengen: de confirmed open-ratio (COR), de click through-ratio (CTR) en de click to open-ratio (CTO).

! Het in de ochtend versturen van e-mails blijkt een negatieve impact te hebben op zowel de COR als de CTR, terwijl voor de avond het tegenovergestelde geldt. Desondanks gaan de meeste mails 's ochtends de deur uit.

Campagneomvang

De effectiviteitsratio's blijken ook omlaag te gaan wanneer een campagne in omvang toeneemt. Volgens de onderzoekers van PwC komt dit doordat kleinere campagnes veel beter zijn toegesneden op hun publiek, zodat ze een stuk relevanter zijn voor de lezer. Het onderzoek laat verder zien dat de smartphone steeds belangrijker wordt als medium voor het lezen van e-mails. Ook blijkt dat het percentage mobiel geopende e-mailcampagnes hoger is buiten kantooruren.

Is jouw website wel veilig?

Een beveiligde SSL-verbinding is verplicht voor websites en webwinkels waarop klanten hun gegevens achter kunnen laten op een contactformulier. Ook de Wet bescherming persoonsgegevens vereist dat https verplicht is voor websites waarop mensen hun e-mailadres kunnen achter laten.

! Nog een belangrijke reden om voor een beveiligde website te kiezen: Google Chrome bestempelt, sinds 1 januari van dit jaar, je website anders als onveilig. Dit is niet alleen zichtbaar voor bezoekers, maar leidt ook tot een lagere ranking bij zoekmachines.

Nadenkertje: Wie het gemak niet zoekt is lui
Eric van de Straat

Dit blad wordt u aangeboden door: **Frank Willems AInstIB**

at ease bv
Stijn Streuvelslaan 11, 5531 VA BLADEL
tel.: 0497 - 360 949
fax: 0497 - 360 999
e-mail: info@at-ease.nu
www.iib.ws - www.at-ease.nu

STUUR EEN E-MAIL NAAR info@at-ease.nu ALS U ZAKEN DOEN IN HET VERVOLG NIET MEER WENST TE ONTVANGEN.

Verhogen pensioenleeftijd heeft gevolgen voor pensioenregeling

De stijging van de fiscale pensioenrichtleeftijd naar 68 jaar per 1 januari heeft grote gevolgen voor pensioenregelingen. Hebt u een eindloon- of middelloonregeling dan is het verstandig om een contractverlenging nog dit jaar af te ronden of anders een wijziging in de regeling door te voeren.

De meeste pensioenregelingen hebben een looptijd van 5 of 10 jaar en kennen een rekenrente van 3%. Niets doen kan ertoe leiden dat uw pensioenkosten met wel 70% kunnen toenemen. Hiervoor zijn drie oorzaken aan te wijzen:

- We leven langer (+10%)
- Verlaging van de rekenrente van 3 naar 2,5% (+20%)
- Marktrente is lager dan de rekenrente van 2,5% (+40%)

U kunt dit alleen beïnvloeden door de pensioenregeling aan te passen. Dit moet wel zorgvuldig gebeuren. Aanpassingen aan pensioenregelingen vereisen namelijk de instemming van de ondernemingsraad en vaak ook van elke individuele medewerker.

! Er zijn drie mogelijkheden om de kosten te verminderen:

- Versoberen van de huidige regeling (verlaging opbouw, verhogen franchise, verhogen werknemersbijdrage, verlagen indexatie etc.);
- De regeling onderbrengen bij een pensioenfonds (in tegenstelling tot pensioenverzekeraars kunnen en mogen pensioenfondsden wel korten op de uitkeringen);
- Overgaan naar een beschikbarepremieregeling (hierbij wordt het risico verlegd van werkgever naar werknemer).

De meeste werkgevers zitten niet te wachten op een dergelijk forse verhoging van de uitgaven. Dit geldt overigens ook voor de werknemers. Er zal dus de nodige massage verricht moeten worden om hier gezamenlijk uit te komen. *EvdS*

Freelancer of werknemer?

Schijnzelfstandigheid tref je onder andere aan in thuiszorg en bij postorganisaties. Op dit moment is bij voorbeeld Deliveroo druk doende om onder het werkgeverschap uit te komen. De wet DBA is bedoeld om deze zogenaamde freelancers te beschermen. Of de wet DBA zijn doel voorbij schiet laat ik gemakshalve in het midden.

Rechtbank Gelderland heeft onlangs uitspraak gedaan hierover. In dit geval betrof het een thuiszorgorganisatie die blijkbaar niet de moeite had genomen om zich te verdiepen in de materie en ook niet zo verstandig was geweest om de overeenkomst en werkwijze door iemand met kennis van zaken te laten toetsen. De overeenkomst tussen "opdrachtgever" en "opdrachtnemer" werd betiteld als "arbeidsovereenkomst freelancer" wat alleen al de kwalificatie "beetje dom Alexander" verdient. Daar bleef het niet bij. De overeenkomst bevatte ook nog de volgende artikelen:

- verbod op het verrichten van betaalde nevenwerkzaamheden
- concurrentiebeding
- verbod om beroep of bedrijf uit te oefenen dan wel elders in loondienst te werken.
- werkdagen en -uren worden door de opdrachtgever bepaald

De Rechtbank heeft de Inspecteur der Belastingen in het gelijk gesteld. De freelancers werden als medewerkers beschouwd door de rechtbank. Dit betekende dat de werkgever werd geconfronteerd met naheffingen en een boete. Een uitspraak in de lijn der verwachtingen. Als werkgever moet je dan ook niet klagen als je zoveel onkunde aan de dag hebt gelegd. *EvdS*

Boetes Arbowet aangescherpt

Per 1 juli 2017 is de nieuwe Arbowet van kracht. Ook worden per 1 september 2017 de boetes fors aangescherpt. Hebt u nog een doorlopend contract met een arbodienst dan hebt u tot de aflooptdatum van het contract en uiterlijk tot 1 juli 2018 de tijd om te voldoen aan de nieuwe wetgeving.

Voor alle nieuwe contracten geldt dat zij meteen aan de wettelijke verplichtingen moeten voldoen.

! Hebt u geen basiscontract met een arbodienst dan mag de Inspectie SZW u meteen een boete opleggen, zonder waarschuwing vooraf.

! Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft een **online toolkit** ontwikkeld. De digitale toolkit bevat voorlichtingsmateriaal, animaties, posters etc. waarvan de inhoud regelmatig wordt aangevuld. *EvdS*

Internationaal ondernemen

Hoe zit het met btw en export van diensten?

Als je diensten levert aan klanten in het buitenland is het afhankelijk van de situatie of je al dan niet btw in rekening moet brengen. Werk je voor particulieren? Dan breng je de btw van het land waar je de dienst hebt verricht in rekening. Geef je de workshop in Nederland, dan breng je Nederlandse btw in rekening. Verricht je diensten voor ondernemers? Dan geldt: de afnemer berekent zelf de btw en betaalt deze in eigen land. Deze regelgeving is binnen en buiten de EU hetzelfde.

Hoe doe je dat?

- Stuur een factuur zonder btw waarop je noteert: 'btw verlegd'. Noteer ook het btw-identificatienummer van de afnemer op de factuur;
- Geef deze dienst aan in de btw-aangifte;
- En geef deze dienst op in je 'Opgaaf intracommunautaire prestaties'.

Naast de btw-aangifte moet je ook de Opgaaf intracommunautaire prestaties doen. Hierop vul je alle geleverde goederen én diensten in die je in andere EU-landen hebt geleverd aan btw-plichtige ondernemers.

Uitzonderingen

- diensten die te maken hebben met onroerend goed, bijvoorbeeld onderhoud;
- personenvervoer;
- diensten die te maken hebben met het verlenen van toegang tot evenementen op het gebied van cultuur, kunst, sport, wetenschap, ontspanning of onderwijs;
- diensten van restaurants en cateringbedrijven;
- verhuur van een vervoermiddel voor een aaneengesloten periode van maximaal 30 dagen of verhuur van een schip voor een aaneengesloten periode van maximaal 90 dagen.

Voor deze uitgezonderde diensten gelden andere regels. Vraag de Belastingdienst of je in jouw geval de btw mag verleggen en hoe dat moet.

! De Belastingdienst heeft een handige tool waarmee je kunt testen of en waar jouw dienst belast is.

! Win fiscaal advies in bij levering aan het buitenland

! Controleer het btw-nummer: Is je klant echt ondernemer? Zorg dat je het btw-nummer altijd controleert.

Column: Internationaal ondernemen

Een groeiende ondernemer kan verder kijken. In het buitenland zijn er weer nieuwe kansen voor uw product, dienst of technologie. Meteen doen? Of is het toch slim om even na te denken over de do's en don'ts? Het is verstandig uzelf eerst goed voor te bereiden, voordat u serieuze stappen onderneemt om te exporteren of importeren. Zo voorkomt u dat u mogelijk in hachelijke situaties verzeild raakt. HD reikt u graag wat goede tips aan, zodat u goed beslagen ten ijs komt.

Verpakking en labelen

Verplaatst u goederen naar het buitenland? Voor iedere internationale markt zijn er andere regels op de markt. Het is belangrijk dat u ervoor zorgt dat u ze verpakt en labelt volgens de regels in het land

Ieder continent, ieder land heeft zijn regels en voorschriften. Niet alleen de EU heeft haar regels maar ook de landen binnen de EU hebben hun eigen regels. Bij grote internationale bedrijven bestaan er afdelingen, experts die hierop toezien. Als MKB-onderneming is het dan ook noodzakelijk om, voordat u start met exporteren, de benodigde informatie hierover in te winnen en uit te voeren.

waar u naar verkoopt. De globalisering van transportsystemen helpt hier zeker in, maar regelgeving is nog steeds verschillend overal waar u heen gaat.

U bent niet de eerste firma die problemen heeft met exporteren waarbij het ontvangende land uw product niet kan importeren.

Mogelijk worden uw producten in het buitenland geproduceerd en importeert u deze in Nederland (Europa). Dat komt ook veel voor bij Nederlandse bedrijven. Dan denkt men dat doordat men het product importeert het product ook weer kan exporteren. Maar dat is niet automatisch zo.

! Het juiste label en de verpakking voor het ontvangende land is uw verantwoordelijkheid als exporteur. U dient na te gaan wat er noodzakelijk is om hieraan te voldoen.

Het kan dus mogelijk zijn dat u het label helemaal anders dient te maken bijv.;

- Label in de taal van ontvangende land
- Een product afbeelding op of in het product
- Hoe het product is gemaakt
- Aangeven van de oorsprong van het product
- Aangeven van land van herkomst
- Waarheidsgetrouw (gewicht, afmetingen, samenstelling etc.)
- Etc.

Maar wat ook heel erg belangrijk is – zeker op logistiek gebied: kan uw product de wijze waarop u het naar het andere land wil transporteren wel doorstaan? *HD*

Column: Lean ondernemen – Quick Response Manufacturing

PdK gaat in 2017 in op verschillende onderdelen van Quick Response Manufacturing (QRM). (Deel 5 van 6)

Onderneming-brede aanpak met QRM (Quick Response Manufacturing)

Bij veel MKB-ondernemingen is sprake van het vervaardigen van klantspecifieke producten; maatwerk in kleine series en aantallen. QRM en MKB passen wat dat betreft uitstekend bij elkaar. QRM is niet alleen een strategie voor de werkvloer, maar voor de hele onderneming, inclusief werkvoorbereiding, planning, inkoop, verkoop, administratie en productontwikkeling. QRM is een welkome aanvulling op Lean voor wat betreft klantspecifieke producten met lage volumes.

Kenmerken van de QRM-methodiek

- is sterk gefocust op het reduceren van doorlooptijd;
- realiseert verbeteringen op gebieden als kwaliteit en kosten;
- is bij uitstek geschikt voor ondernemingen die in lage volumes produceren;
- is effectief wanneer het bedrijf breed gedragen wordt en iedereen mee doet.

QRM is een onderneming-brede strategie met daarbij een afdeling overstijgende nieuwe manier van denken en benadering. Iedereen doet mee want iedereen moet mee. Anders dan bij vele andere procesverbeteringstechnieken is QRM een strategie om algehele doorlooptijden te reduceren.

In een QRM-traject worden alle medewerkers uitgedaagd om:

- Buiten hun afdelingen te kijken.
- Het traditionele, functie-georiënteerde denken los te laten en
- Om te zetten naar onderneming-brede tijd-georiënteerd proces denken

De cellulaire onderneming

De ervaring leert dat de QRM-filosofie een effectieve manier is om de doorlooptijd te verkorten door ondernemingen om te vormen:

- van functioneel-afdelingsgerichte ondernemingen (alle werknemers met dezelfde functie zitten bij elkaar)
- naar cellulaire, teamgeoriënteerde organisaties (werknemers met verschillende functies werken samen aan een product).

In cellulair georganiseerde ondernemingen blijken werknemers zich meer verbonden te voelen met elkaar, meer verantwoordelijkheid te ervaren en minder de neiging te hebben om zaken 'over de schutting te gooien'. Daarnaast blijkt dat cellulair georganiseerde ondernemingen beter reageren op veranderingen in de markt dan functionele ondernemingen.

De harde en zachte kant

Tijdens de QRM-sessies bleek dat de QRM-oplossingen niet duurzaam en effectief zijn wanneer de aandacht zich voornamelijk richt op de "technische" kant van QRM en daardoor ten koste gaat van de "sociale" kant binnen de onderneming. QRM is mensenwerk en mensen werken niet als ze louter worden behandeld als units in een ondernemingsstructuur. QRM vereist een goede balans tussen de "technische" structuur van een onderneming (inrichting, procedures, logistiek) en de "sociale" cultuur van een onderneming (communicatie, hiërarchie, normen). *PdK*

Column: Een nadenkertje!

De redactie van **Zaken Doen** en de onafhankelijke IIB-adviseurs van Nederland besteden per editie aandacht aan een bepaald onderwerp of vraagstuk; speciaal bedoeld om verder over na te denken.

Open versus gesloten communicatie

Jij hebt beslist ook wel eens het volgende ervaren: Iemand vertelt je iets en jij raakt in een soort van blokkade. Je wilt het gesprek niet verder voortzetten, het is te pijnlijk om door te gaan, het wekt een negatieve emotionele reactie op. Of in een andere situatie, waarbij de woorden die de andere partij gebruikt jou prikkelen en aanzetten om het gesprek voor te zetten en de conversatie juist bevordert.

Energie

Het heeft allemaal met energie te maken. Bepaalde woorden veroorzaken energie om een stroom op gang te brengen en weer andere woorden geven daarentegen energie om geblokkeerd te raken. Het verschil tussen open en gesloten communicatie.

Voorbeelden van open communicatie: gelukkig, verdrietig, gekwetst, verliefd.

Voorbeelden van gesloten communicatie: willen, behoefte hebben, moeten, genoodzaakt zijn.

Leermoment

Denk kort na over de woorden die iemand gebruikt en neem waar welke gevoelens het bij jou oproept. Wanneer jij dezelfde woorden gebruikt, dan zullen zij bij de andere partij meestal soortgelijke gevoelens teweegbrengen.

Open communicatie: alle partijen stellen zich kwetsbaar op en hebben geen verborgen agenda.

Wat ..... als?

Stel je voor dat de andere partij jou vertelt "Ik moet dat doen..." Hoe komt dat bij jou binnen en hoe voelt dat bij jou, wanneer hij daarmee het gesprek beëindigt? Valt er dan verder niets meer te zeggen of als je toch nog iets zegt, duw je dan de andere partij weg en ontstaat er dan een conflict? Hetzelfde zal waarschijnlijk aan de hand zijn, wanneer de andere partij de volgende woorden gebruikt: "Ik

De afsluiter

De klant opvoeden

Wat een uitzicht. Ik kijk uit over het hele rivierlandschap. De zon gaat frisjes onder in de uiterwaarden. Ik loop naar het restaurant. Eigenlijk een zestiende-eeuwse brouwerij. Uitnodigend.

Kijk, daar zit Luuk. Nog steeds dezelfde blonde kuif als vroeger op het atheneum. En altijd die dadendrang. Het slimste jongetje van de klas. Misschien ook wel het knapste. Maar altijd onzeker. Altijd zichzelf willen bewijzen. In echt alles het beste willen zijn. Niet alleen in wiskunde, maar ook in

wil...", "Ik ben genoodzaakt om..." of "Ik heb behoefte om..."

Wanneer iemand zegt "Ik ben verdrietig" of "gekwetst" is dat vooral een soort uitnodiging om die persoon te vragen waarom hij/zij bedroefd, gekwetst of ongelukkig is.

Open of gesloten?

Hoe komen de volgende uitdrukkingen bij jou binnen?

"Het probleem IS..." of "DE oplossing IS..." ten opzichte van "Ik heb een andere opvatting..." of "Ik denk erover om..." of "Het potentiële verbeterpunt is..." of "Ik stel voor dat..."

Bij het analyseren van de woorden die wij in de westerse maatschappij gebruiken, lijkt het er op dat deze meestal uit de verscheidenheid van de gesloten communicatie komen. Zou dat het gevolg zijn van de tijdsdruk die wij onszelf opleggen?

In de moderne samenleving is TIJD een geliefd product! Er wordt onvoldoende tijd voor overleg genomen. Wij willen zo snel mogelijk tot de bodem van de kwestie komen en de discussie afronden. TIJD is geld en GELD is de KONING! Toch niet vreemd dat wij zo gestrest bezig zijn.

Een nadenkertje!

Extremisten zijn meestal mensen met een gesloten manier van communiceren. Wat eigenlijk betekent dat wij allemaal van tijd tot tijd extremisten zijn, omdat we het idee hebben dat wat wij denken de enige waarheid is!

Uw IIB-geaccrediteerde adviseur/ondernemer staat u als 'luisterend oor' graag ter beschikking. En hij/zij kan verder samen met u een juiste koers bepalen. Bovendien kan hij/zij buiten zijn/haar eigen competenties nog beschikken over ervaren deskundigen vanuit zijn/haar netwerk. Doe er uw voordeel mee. *TW*

hardlopen, breakdansen, vingerverven, verliefd kijken, verplassen, gewoon in alles. Aandoenlijk. Iemand die er altijd vol voor gaat. Geen zes-min maar tien-plus-mentaliteit.

"Hi, Luuk, man." Ik sla hem op de schouder. "We hebben elkaar al zo veel te lang niet gezien."

Hij kijkt op. Verrast. "Jé," zegt hij met lachende ogen. "Wat leuk je te zien. Kom hier." Hij staat op en omhelst me. Warmbloedig dier hè.

Hij ruikt naar duur, modern, kunstzinnig parfum.

"Hoe is het?" zeg ik als ik weer ga zitten, "Vertel me." Luuk lacht. "Dat gaat niet zo makkelijk worden. Er is zoveel gebeurd al die jaren." Hij strijkt zijn hand door zijn haar. "Kunnen we niet gewoon doen alsof we elkaar vorige week nog hebben gezien. En het gewoon over het hier en nu hebben."

"Dat is inderdaad wat behapbaarder," moet ik toegeven. "Het is ook wel een mooi idee, dat we gewoon doorgaan waar we zijn. Misschien past dat ook wel bij vriendschap die zo oud als de straat is." Ik maak er een wijdarmig gebaar bij. Alsof ik welsprekend ben. We moeten er allebei een beetje om lachen.

"Ik kom net bij mijn ouders vandaan," begin ik dan maar. "Mijn vader is ziek. Takelt erg af. Het is lastig met hem in contact te komen." Dit is het soort dingen waar ik het met een vriend over zou hebben. "Dat is niet makkelijk, lijkt me," zegt hij zacht en langzaam.

"Ja," vervolg ik, "Het valt niet mee om de tijd aan hem te zien vreten."

"Je wordt er wat eenzaam van, hè?" zegt Luuk na een pauze. Ik merk dat hij uit ervaring praat.

"Ja dat klopt," zeg ik bedachtzaam. "Ik ben zo druk bezig om hem op zijn gemak te stellen dat ik pas later besepte dat ik natuurlijk ook wat bang ben om alleen achter te blijven."

"Ja," zegt Luuk, "De dood klopt op de deur."

Ik knik. Neem een slok van mijn koffie. "Ja, en ik deal daar maar mee. Er komt ook helemaal niks uit mijn handen." Ik kijk sipjes naar mijn handen. "Ik ben er even niet zo bij deze dagen."

"Geeft niks," zegt Luuk, "Ik snap het wel. Ik ben vorig jaar weduwnaar geworden na een lang kankerverhaal," gooit hij gewoon op tafel, "Maar weet je wat? Ik vond het vaak het makkelijkste om met het verdriet om te gaan door gewoon over de dagelijkse koeien en kalfjes te praten."

Ik knik zachtjes. "Ja dat is zo. Niet dat het daarvan overgaat. Maar dat gaat het toch niet, natuurlijk," ratel ik door. "Het is gewoon wel geruststellend om te horen dat het leven gewoon doorgaat." Ik denk even na. "Neem nou bijvoorbeeld Luuk," rap ik, "Waar is die nu nou helemaal mee bezig?" Het is een variant op een liedje van vroeger. Toen we nog zingend door de stad fietsten. Inside joke.

"Hé welkom, Janneman," lacht hij, "in mijn leven." Hij moet even gniffelen.

"Dat allesbehalve een feest van eenvoud is," schallen we allebei.

Hij heft zijn wijnglas. "Weet je, Jan," gaat hij weer gewoon verder. "Ik ben eigenlijk gewoon boos." Ik

kijk wat verbaasd. "Nee niet op jou, maar op mijn klant van deze week." Luuk is adviseur. Hij heeft een mooi bedrijfje. Met een aantal grote accounts. Ze doen eigenlijk alleen maar offertes in de petroleumbranche. Hij komt van Shell af. Was even klaar met de alles-met-elkaar en alles-voor-elkaar cultuur daar.

"Wat is er aan de hand dan?" vraag ik.

"Nou," zegt Luuk. "We hebben net een nieuwe account. Waar we veel werk van verwachten. Zonne-energie. Maar dan big time. En met heel lage kosten per kilowatt. Ze gaan over een jaar of twee, schat ik, onder de prijs van de grijze stroom duiken, is mijn verwachting."

"Dat is indrukwekkend," zeg ik.

"Ja, dat is het ook," vervolgt hij. "Het is een bedrijf dat helemaal op kostprijs stuurt en telkens opnieuw gaten in de markt weet te schieten." Hij zucht. "Maar voor hen zijn wij ook gewoon een kostprijs. Ze rekken de hele tijd op wat we moeten leveren en zitten dan te doen alsof het niet goed is wat we doen. En dat er fouten in de offertes zitten. Terwijl zij godbetere zelf alle specs aanleveren."

"En daar ben jij natuurlijk gevoelig voor," zeg ik recht voor zijn raap, "als perfectionist die zich nog steeds altijd wil bewijzen."

"Ja," lacht Luuk, "Ik trap er met open ogen in."

"Maar tegelijkertijd vreet het aan je," zeg ik zachtjes, "want je weet dat je de stekker eruit moet trekken... maar dat durf je toch niet helemaal."

"Ja, wie wil er nu niet met het mooiste meisje van de klas dansen?" lacht hij.

"Hm," mompel ik, "maar dan moet je dat meisje wel eerst opvoeden, want anders wordt het allesbehalve een feest van eenvoud."

"Ja, de klant opvoeden: dat lijkt me wel iets," lacht hij. "Maar die zit daar toch helemaal niet op te wachten?"

"Nee, dat dacht ik niet," lach ik hard. "En hij gaat je er al helemaal niet voor betalen."

"Dus toch maar gewoon opstappen?"

"Ja, zou ik wel doen, man," zeg ik eerlijk. "Dit gaat niet beter worden."

"Het is een kankerklant," zegt Luuk.

"Accepteer het nu maar," zeg ik confronterend. Ik weet niet waar ik het vandaan haal. "Iemand anders mag deze klant zijn offertes gaan schrijven."

"Ja, lacht Luuk, "Ik wens die bal alle geluk toe. Echt niet" Hij schatert het uit. *JvM*

Nadenkertje: Vergeef je vijanden altijd. Daar ergeren ze zich aan dood!
Oscar Wilde

ZD-EXTRA

Prinsjesdag 2017

Bijlage bij Zaken Doen oktober 2017

Jawel, hier is ie weer: de inmiddels vertrouwde **ZD-EXTRA** over **Prinsjesdag**, weliswaar dit keer met de weergave in hoofdlijnen van de nog slechts vooraangekondigde (**voorlopige !?**) maatregelen voor 2017/2018.

Het was dit jaar een vreemde Prinsjesdag. Feitelijk was niemand écht geïnteresseerd in de Miljoenennota. Iedereen wacht op de plannen van het nieuwe kabinet. Pas dan weten we welk beleid ons land de komende jaren te wachten staat.

Een aftredend kabinet kan namelijk geen grootse veranderingen doorvoeren; zeker niet wanneer de regeringspartijen samen geen absolute meerderheid in de Tweede Kamer hebben.

Terugkijkend op de regeerperiode van kabinet Rutte II kan worden geconcludeerd dat Nederland financieel gezonder is geworden, maar ook dat de kloof tussen de verschillende groepen groter is geworden.

VVD en PvdA beloofden aan het begin van de rit het land financieel gezond en veiliger te maken met betere zorg en minder onderlinge spanning.

Economie

Door het 'uitzitten van de rit' is er politieke stabiliteit ontstaan en die heeft gezorgd voor meer zekerheid bij investeerders en vertrouwen bij de bevolking. Er zijn hervormingen doorgevoerd die Nederland 'toekomstproof' heeft gemaakt: de AOW is versneld verhoogd en gekoppeld aan de bijgestelde levensverwachting, terwijl de zorgkosten zijn beteugeld. Dat was dringend noodzakelijk, om volgende generaties te kunnen laten genieten van onze gezondheidszorg en andere sociale voorzieningen.

Tevens is van belang dat er op de woningmarkt - weliswaar met kleine pasjes - aanpassingen zijn gedaan, waaronder de hypotheekrenteaftrek.

Nederland is relatief gezien door de crisis harder geraakt dan andere landen. Nederland heeft relatief veel vermogen en tegelijkertijd veel schulden in allerlei verschillende potjes, hetgeen ons land kwetsbaar maakt.

Om in stabielere vaarwater te komen, zal het pensioenstelsel nog op de schop moeten!

Samenleven

Nederlanders maken zich het meest druk over hoe met elkaar wordt omgegaan. In 2012 vond 21% dat het met ons land de goede kant op gaat. Halverwege 2017 zegt 38% dat het beter gaat. En in 2012 gaf 39% de politiek het cijfer 6 of hoger. Halverwege 2017 is dat opgelopen naar 55%.

Op de vraag of de integratie is mislukt hoort een genuanceerd antwoord te worden gegeven. De 2^e generatie Turkse en Marokkaanse jongeren doen het op school veel beter dan hun ouders, waardoor ze een betere uitgangspositie hebben. Echter m.b.t. de

Aan de herziening van het belastingstelsel is het kabinet Rutte II niet toegekomen. De lasten op arbeid zijn echter absoluut te hoog en bovendien is het stelsel te complex. Van iedere verdiende euro ging in 2012 in totaal 36 cent naar belastingen en dat bedrag is in 2017 opgelopen naar 38,8 cent! Voor de herziening was 5 miljard euro gebudgetteerd en gereserveerd, maar dat bedrag is uitgegeven aan lastenverlichting. Dat mag als een echt gemiste kans worden bestempeld!

Ook aan de modernisering van de arbeidsmarkt is het kabinet Rutte II onvoldoende toegekomen. Het vaste arbeidscontract zal beslist eerst minder vast moeten worden, teneinde de intussen doorgeslagen flexibilisering te kunnen tegengaan. Door arbeidscontracten aantrekkelijker te maken, zullen er meer banen bijkomen.

De werkloosheid is vanaf 2013 naar 2017 afgenomen van 647.000 naar 440.000.

werkloosheid en criminaliteit 'scoren' deze groepen relatief hoger dan autochtonen! Bovendien identificeert de Turkse gemeenschap zich meer met het land van hun ouders. Het kabinet Rutte II wilde bruggen slaan tussen verschillende groep. Maar in de praktijk zien we dat de tegenstellingen juist zijn toegenomen, bijvoorbeeld:

- tussen hoog- en laagopgeleiden; de laatste groep is vaker werkloos en komt minder snel in vaste dienst;

- tussen moslims en niet-moslims, o.a. als gevolg van de dreiging van aanslagen.

Alleen door een verbinding tussen culturen en opleidingsniveaus te realiseren kan het groeiend

onbehagen worden gestopt. Een betere inburgering van 'nieuwkomers' en goed onderwijs zijn daarvoor de beste middelen. Maar ook de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt en van de criminaliteit zijn belangrijke items.

Veiligheid

Er zijn de laatste jaren fors minder overvallen, woninginbraken en geweldplegingen geweest.

Het aantal overvallen daalde sinds 2009 van 2.809 naar 276 in 2016. In 2012 waren er 92.075 woninginbraken en dat aantal is in 2016 gedaald naar 55.705. Dat komt vooral ook omdat de huizen in de loop der jaren beter zijn beveiligd.

Maar de Nationale Politie staat nog onvoldoende ten dienste van de burger. Het aantal politiebureaus dat sinds 2004 de deuren sloot is opgelopen naar 148. Daartegenover staat dat in die periode 76 tijdelijke

pop-up bureaus ervoor zijn teruggekomen. Verder is er sprake van een gebrekkige samenwerking tussen gemeenten en de politie.

En dat terwijl de cybercriminaliteit in opkomst is en de financieel-economisch misdaad (jaarlijks wordt 4 miljard euro witgewassen!) floreert.

De vorming van de Nationale Politie gaat in ieder geval duurder uitpakken, dan aanvankelijk werd gedacht; zeker 200 tot 250 miljoen euro meer!

Zorg

Het kabinet Rutte II heeft akkoorden gesloten met huisartsen en ziekenhuizen, waardoor het is gelukt om de zorgkosten enigszins te beheersen. Toch zijn de uitgaven aan ziekenhuis- en huisartsenzorg ondanks de forse ingrepen gestegen: van 39 miljard euro in 2013 naar 46 miljard euro in 2017.

En daarmee is ook het verplicht eigen risico in de zorg gestegen van 220 euro in 2012 naar 385 euro in 2017.

In de ouderenzorg is heel veel veranderd. Tien jaar geleden zag je in de verpleegtehuizen vooral kamers met meerdere bedden. Tegenwoordig is er meer aandacht voor het individu. Ouderen blijven zo mogelijk langer thuis wonen, maar daarvoor is dan wel meer zorg en ondersteuning nodig.

De nadruk lag tijdens de regeerperiode van kabinet Rutte II echter wel erg op kostenbeheersing. De bezuiniging op verpleegzorg heeft in de afgelopen kabinetsperiode 2,3 miljard euro bedragen en het gemiddelde verpleeghuis-verblijf is gedaald van 3 naar 0,5 jaar.

Het nieuwe kabinet zal echt werk moeten gaan maken van het verkleinen van de gezondheidsverschillen tussen hoog- en laagopgeleiden. De personen van deze laatste groep is namelijk doorgaans ongezonder, woont in een slechtere buurt en is digitaal minder vaardig. Voor hen is de zorg vaak te ingewikkeld.

EN HOE NU VERDER ?

Duivelse dilemma's' spelen de onderhandelende partijen over een nieuw regeerakkoord danig parten bij de formatie van een nieuw kabinet.

Officiële uitslag Tweede Kamerverkiezing 15 maart 2017

Op woensdag 15 maart 2017 hebben van de 12.893.466 kiesgerechtigden 10.563.456 personen hun stem uitgebracht voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer. Het opkomstpercentage van deze verkiezing (81,9%) was daarmee het hoogst

sinds de Tweede Kamerverkiezing van 1986 (85,82%). Dertien partijen hebben genoeg stemmen behaald om een zetel te bemachtigen in de Tweede Kamer. Dit is het hoogste aantal partijen sinds 1972 (13)!

Duivelse dilemma's

Elke mens wordt in het leven wel een keer in een of andere vorm geconfronteerd met een duivels dilemma.

Een eerste praktisch voorbeeld van enkele groeperingen om dit te illustreren. Voor een politicus maar ook voor een fabrikant liggen niet zelden ethische vragen in het verlengde hiervan:

- Hoeveel bewijslast is er nodig voordat je bijvoorbeeld een bepaalde stof op 'de rode lijst' plaatst?
- Wanneer het bewijs bij mensen nog niet sluitend is, geldt dan het voorzorgsprincipe en moeten dierproeven voldoende aanleiding geven om 'de streep te trekken'?
- Hoe moeilijk of makkelijk is het om 'deze klip' te omzeilen?

Het tweede voorbeeld betreft het zogenoemde One-Flow-project (C2W14), dat een toekomst voorziet waarin medicijnen uit één flowreactor rollen. In zo'n proces is een 'robotchemicus' absoluut onmisbaar. Dat roept onmiddellijk de vraag op, hoe om te gaan met het uit handen geven aan computers en software van een verantwoordelijk deel van de tot dan toe door de mens uitgevoerde taak?

In de praktijk komt het naar het schijnt ook veel voor dat studenten de neiging hebben om ook ethische dilemma's te benaderen als een rekensom met één goede oplossing. Dat is beslist te kortzichtig en kan zelfs gevaarlijk zijn.

'De formatie onderweg'

Ook bij het formeren hebben zich diverse duivelse dilemma's aangediend. Sinds het bekend worden van de verkiezingsuitslag zijn er inmiddels 200 dagen verstreken! En door het Centraal Planbureau (CPB) is

eind september met klem bij de onderhandelingspartners erop aangedrongen om de indiene cijfers nog eens kritisch tegen het licht te houden.

Miljoenennota in perspectief

De op dinsdag 19 september jl. uitgebrachte miljoenennota is derhalve nog het 'product' van het aftredend kabinet van VVD en PvdA. [*hetgeen als gevolg daarvan betekent dat de plannen nog kunnen wijzigen.*]

Belangrijkste laatste nieuws m.b.t. de Zorgverzekering voor 2018:

- Het eigen risico blijft gelijk → € 385,-
De oorspronkelijk beoogde maatregel tot het terugdraaien van een verhoging naar € 400,- zou volgend jaar voor een extra kostenpost van 150 tot 170 miljoen euro zorgen. De formerende partijen willen dit - indien dit niet anders mogelijk is - opvangen door meer premie in rekening te brengen bij de verzekerden.
Bij zorgverzekeraar DSW gaat de premie in 2018 verrassend genoeg omlaag met 6 euro, wat neerkomt op € 0,50 per maand. Een verzekerde met alleen een basisverzekering gaat €107,50 per maand betalen. Dat bedrag geldt zowel voor collectief als individueel klanten.
Daarnaast verlaagt DSW het eigen risico met een symbolische € 10,- naar € 375,-. DSW is wederom de eerste verzekeraar die de zorgpremie voor het nieuwe verzekeringsjaar bekendgemaakt heeft een

week na Prinsjesdag. Met de lichte premiedaling is direct de toon gezet voor de overige verzekeraars!

- Er verdwijnen geen behandelingen uit de Basisverzekering.
- Wel worden nog enkele behandelingen toegevoegd aan de Basisverzekering.

De staatsschuld zal in 2018 - als gevolg van de genomen en nog te nemen maatregelen en rekening houdend met het verder aantrekken van de economie - naar verwachting van het demissionair kabinet voor het eerst sinds jaren wat afnemen: met ca. € 8 miljard.

Op de 'met potlood opgetekende' Rijksbegroting voor 2018 staan in totaal meer inkomsten [€ 285 miljard] dan uitgaven [€ 277 miljard]. De staatsschuld blijft daarmee onder de norm die Europa hanteert.

Voor 2018 gaat - net als in 2017 - nog altijd ruim meer dan de helft [nu 57,5% tegen 58,2% voor 2017] van de totale uitgavenbegroting naar de Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt [nu 28,5% tegen 29,7% voor 2017] en naar de Zorg [nu 29,0% tegen 28,5% voor 2017]. Zoals eerdere jaren ook al het geval was, zijn de uitgaven voor deze twee sectoren onveranderd voornamelijk gebaseerd op de '**klassieke verzorgingsstaat uit de tweede helft van de twintigste eeuw**'.

Belastingplan 2018

Op Prinsjesdag zijn geen ingrijpende fiscale voorstellen voor 2018 gepresenteerd. Die werden in de aanloop naar een nieuwe regering ook niet verwacht. In haar Regeerakkoord kan het aanstaande kabinet nog wel nieuwe maatregelen presenteren.

Wat betekenen de 'voorlopige' plannen 2018 verder voor uw financiën?

Hieronder treft u een selectie van enkele in het oog springende wijzigingen die voortvloeien uit het Belastingplan 2018.

Zie ook het hele Belastingplan via de link: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/belastingplan>

Maatregelen ONDERNEMINGEN

Inkomstenbelasting

Persoonlijk inkomen als loon of winst uit onderneming is belast in de inkomstenbelasting. De inkomstenbelasting wordt berekend in vier schijven. Een eerste deel van uw inkomen wordt in de eerste schijf belast, een opvolgend deel in de tweede schijf

tegen een hoger tarief enzovoort. De grensbedragen in de schijven worden iets verhoogd. De belastingtarieven in de tweede en in de derde schijf stijgen met 0,05%. Het tarief in de vierde schijf daalt juist met 0,05%.

Heffingskorting

Heffingskortingen zijn een korting op de inkomstenbelasting. Welke u kunt toepassen, is afhankelijk van uw persoonlijke situatie en inkomen.

Belastingverlaging

De formerende partijen zijn het in principe erover eens dat belastingverlagingen / fiscale tegemoetkomingen voor bedrijven een 'must' is. Het is alleen wel de vraag of het trage tempo van de formatie het al dan niet mogelijk maakt om nog voor het komend jaar iets te veranderen!

Het aftredend kabinet investeert alvast in de problemen bij de onderbemande Belastingdienst (75

De berekeningswijze en maximale bedragen van de heffingskortingen zijn licht aangepast.

miljoen euro) en de problemen bij de controle door Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) (25 miljoen euro), vanwege een tekort aan inspecteurs. Daarnaast is er een extra budget van 116 miljoen euro gebudgetteerd voor veiligheid, alsmede een bedrag van

30 miljoen euro om verpleegtehuizen in staat te stellen voldoende personeel te werven.

Uitbreiding eerste schijf Vennootschapsbelasting 2018

Rechtspersonen betalen vennootschapsbelasting over de winst. Deze wordt berekend in twee schijven.

In de 1^e schijf met een tarief van 20% (was 25%) worden winsten van tot € 250.000 belast (was € 200.000).

Het meerdere van de winst blijft in de 2^e schijf belast met 25%.

In 2020 wordt de eerste schijf verder verlengd naar € 300.000 en in 2021 naar € 350.000.

Energie investeringsaftrek

Investeert u in energiezuinige technieken of duurzame energie? Dan kunt u gebruik maken van de

energie investeringsaftrek (EIA). De aftrek wordt in 2018 met 0,5% verlaagd.

Geneesmiddelen

Voor de omzetbelasting (btw) wordt het begrip 'geneesmiddelen' anders beschreven. Producten die

hierdoor geen geneesmiddel meer zijn, vallen niet meer onder het lage btw-tarief van 6%.

Landbouwregeling

Voor ondernemers in de agrarische sector vervalt de landbouwregeling in de btw. Op geleverde producten

en diensten moet btw worden berekend. Betaalde btw kan als voorheffing worden verrekend.

Wat verandert er (nog ?) niet?

In de voorstellen staat niets over wijzigingen in aftrekposten voor ondernemers als de zelfstandigenaftrek of MKB Winstvrijstelling. Ook is er geen aandacht voor de Wet Deregulering Arbeidsrelaties (*Wet DBA, die in het leven is geroepen om 'schijnzelfstandigheid' tegen te gaan*) en de onduidelijkheid die zzp'ers en hun opdrachtgevers

ervaren over het thema zelfstandigheid. Tot 1 juli 2018 handhaaft de Belastingdienst niet en treedt alleen op tegen echte kwaadwillenden en puur misbruik!

[Noot: Voorstellen die op Prinsjesdag bekend worden gemaakt moeten voor behandeling nog naar de Tweede- en de Eerste Kamer. Een voorstel kan daar nog gewijzigd worden of helemaal niet doorgaan].

Zelfstandigenaftrek en startersaftrek voor ZZP'ers

Het demissionair kabinet heeft geen besluit genomen over de zelfstandigenaftrek en de starters aftrek. De zelfstandigenaftrek van € 7.280 trekt u af van uw belastbaar inkomen, waardoor u minder belasting hoeft te betalen. Sommige partijen zeggen dat door het nog altijd groeiend leger zzp'ers in Nederland de staat veel belastinginkomsten misloopt en dat de zelfstandigenaftrek aan voorwaarden gebonden moeten zijn. Zo vinden sommigen dat ondernemers er alleen recht op hebben wanneer zij kunnen aantonen dat ze pensioen opbouwen. Andere partijen zien meer in een verlaging van het bedrag van de zelfstandigenaftrek. Anderen willen de aftrekposten voorlopig nog ongemoeid laten.

De startersaftrek houdt in dat startende ondernemers de eerste vijf jaar van hun bedrijf drie keer het bedrag

van € 2.123 mogen aftrekken van hun belastbaar inkomen. De verwachting is dat zolang er niet aan de zelfstandigenaftrek gemorrelt wordt, er met de startersaftrek ook weinig zal gebeuren.

Als ondernemer moet u minimaal 1225 uur per jaar aan uw bedrijf besteden om in aanmerking te komen voor de zelfstandigen- en startersaftrek. Dit uren criterium werd een aantal jaar geleden aangestipt; of er geen alternatief bestond voor deze 'administratieve rompslomp'. Een alternatief was nog niet voorhanden en het initiatief tot herziening stierf een stille dood. De regeldruk voor ondernemers blijft echter een aandachtspunt, de verwachting is dat dit in de komende kabinetsformatie wordt meegenomen.

Gevolgen i.v.m. Brexit

Nederland verliest door de Brexit een belangrijke partner in Europa. Veel handel met het Verenigd Koninkrijk loopt via ons land. De gevolgen voor mkb'ers zijn nog erg onduidelijk. Onderhandelingen

zijn weliswaar inmiddels opgestart, maar over de toekomstige (handels)relatie is thans nog niet echt iets bekend.

Maatschappelijke vraagstukken

In 2018 blijft Nederland zich hard maken voor oplossingen voor vraagstukken over veiligheid, klimaat en energie. Sociaal ondernemen gaat over deze maatschappelijke uitdagingen: het juiste doen

voor de mens, het milieu en de maatschappij. Klanten verwachten het steeds meer en u haalt er zelf meer voldoening uit.

Maatregelen voor de WERKGEVER

Aanpassing regeling S&O-verklaring

Voor 2017 zijn reeds twee vereenvoudigingen doorgevoerd voor de S&O-regeling (Speur- en ontwikkelingswerk). Zo is voor de bepaling van het gemiddelde uurloon voor de S&O-regeling het eindheffingloon uitgesloten

en verder is de boetebepaling in sommige gevallen gemaximeerd tot € 2.500. Voor 2018 geldt dat de verantwoording naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) nog maar één keer per jaar hoeft te worden ingediend.

Invoering loonkostenvoordeel

Met ingang van 2018 wordt het loonkostenvoordeel ingevoerd. Samen met het lage inkomensvoordeel (LIV), dat al per 2017 is ingevoerd, is het loonkostenvoordeel (LKV) onderdeel van de Wet

tegemoetkomingen loondomein. Het loonkostenvoordeel vervangt grotendeels het systeem van premiekortingen. *Wijziging per 1 januari 2018.*

Aanpassing fictief rendement box 3

Het forfaitair rendement is in 2018 als volgt:
0 – 100.000 euro : 2,65 procent
100.000 – 1.000.000 euro : 4,52 procent
> 1.000.000 euro : 5,38 procent
Wijziging per 1 januari 2018.

Maatregelen m.b.t. auto's

De BPM, motorrijtuigenbelasting en de bijtelling gingen de afgelopen jaren meerdere keren op de schop. Voor 2018 verandert er niks, zo blijkt uit de Miljoenennota die het demissionaire kabinet op Prinsjesdag heeft gepresenteerd.

Welke maatregelen heeft de overheid komend jaar voor automobilisten in petto? Het is altijd weer spannend op de derde dinsdag van september, als de begroting voor het komende jaar wordt gepresenteerd. De Miljoenennota 2018 heeft geen nieuws voor autobezitters en leaserijders, alle huidige regelingen omtrent de BPM, bijtelling en wegebelaasting blijven in 2018 ongewijzigd. Dat het demissionaire kabinet met een beleidsarme begroting zou komen was al bekend, maar het nieuwe kabinet kan via omwegen alsnog proberen wijzigingen voor 2018 door te voeren.

Een aantal van de bestaande belastingkortingen, zoals de vrijstelling van motorrijtuigenbelasting (MRB) en BPM voor elektrische auto's en het MRB-halftarief voor plug-in hybrides, worden volgend jaar geëvalueerd. Aan de hand daarvan kan het kabinet de regelingen aanpassen, de huidige lopen vooralsnog tot 2021. De overheid heeft bij de miljoenennota de wens uitgesproken om in de toekomst "te investeren in duurzame en slimme mobiliteit". Hoe dat precies ingevuld gaat worden en wat we daar de komende jaren van gaan merken? Dat horen we waarschijnlijk op Prinsjesdag 2018.

Maatregelen t.a.v. de eigen woning en particulieren

- Het maximale aftrektarief voor de kosten van 'eigen woningschulden' in de Inkomstenbelasting wordt per 1 januari 2018 verlaagd van 50% naar 49,5%. Deze geleidelijke verlaging van het aftrektarief loopt door tot uiteindelijk een aftrektarief van 38% in 2042.
- Het maximale leenbedrag ten opzichte van de waarde van de woning wordt verder beperkt tot 101% tot 100% per 1 januari 2018.
- Verenigingen van Eigenaren (VvE's) zijn vanaf 2018 verplicht om jaarlijks een minimumbedrag te reserveren voor onderhoud en herstel.
- De gemiddelde WOZ-waarde van woningen stijgt in 2018 met 5 tot 7%.
- Per 1 januari 2018 vervalt de fiscale restschuld regeling: een restschuld financieren wordt duurder. Rente en kosten van restschulden die na 01-01-2018 worden gerealiseerd zijn niet aftrekbaar.

Zetten de berichten in **Zaken Doen** u aan het denken? Ik zal ze graag met u bespreken!

- De maximale zorgtoeslag gaat omhoog. Het gaat om een maximale stijging van € 194 per jaar voor meerpersoon huishoudens en € 131 voor alleenstaanden.
- De inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet (Zvw) voor gepensioneerden en zelfstandige ondernemers stijgt volgend jaar van 5,4% naar 5,65%.

Aftrekbeperking hypotheekrenteaftrek

Elk jaar wordt de hypotheekrenteaftrek beperkt met een bijkomende 0,5 procent. Per 1 januari 2018 is de totale beperking van de hypotheekrenteaftrek 2,5 procent.

Wijziging per 1 januari 2018.

Tot slot

Zoals eerder al vermeld, is bovenstaande informatie een greep uit de diverse (voorlopige) maatregelen die u en ons te wachten staan. En verder merken wij op dat vanwege de omstandigheid dat er vanwege een zeer krappe meerderheid van de coalitie zowel in de 2^e als in de 1^e Kamer per thema steeds voldoende draagvlak gecreëerd dient te worden eventuele veranderingen niet zijn uit te sluiten. Het is dus van belang om de ontwikkelingen hieromtrent op de voet te volgen.

Hoewel de redactie van **Zaken Doen** de informatie in deze ZD-Extra met zorg heeft samengesteld, kunnen hieraan geen rechten worden ontleend. De redactie van **Zaken Doen** en de onafhankelijke IIB-adviseurs aanvaarden derhalve geen enkele aansprakelijkheid voor eventuele gevolgen van onjuistheden of onvolledigheid van de vermelde informatie.

Historie

Even kort terug in de geschiedenis. De naam Prinsjesdag was aanvankelijk de naam voor de verjaardag van stadhouder Prins Willem V (1748-1806). Nadat in 1815 het Koninkrijk der Nederlanden was uitgeroepen werd de naam Prinsjesdag gebruikt voor de jaarlijkse eerste vergadering van de Staten-Generaal (de Eerste en de Tweede Kamer). De eerste jaren werd Prinsjesdag afwisselend gehouden in Den Haag en Brussel. Hier kwam een eind aan na de Belgische Opstand van 1830. Sinds 1904 wordt de Troonrede voorgelezen in de Ridderzaal.